

ความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล The Competitiveness of Small and Medium Enterprises in Bangkok Metropolitan and Surrounding Areas

• ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดม สายะพันธุ์

• สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ
• มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

• **Assistant Professor Udom Sayapunt**

• Department of Marketing, Faculty of Business Administration
• Rajamangala University of Technology Thanyaburi
• E-mail: udom__mba@hotmail.com

• ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพ์า ทิรัญกิตติ

• สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ
• มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

• **Assistant Professor Pimpa Hirankitti**

• Department of Marketing, Faculty of Business Administration
• Rajamangala University of Technology Thanyaburi
• E-mail: hpimpa@hotmail.com

• รองศาสตราจารย์ สมชาย ทิรัญกิตติ

• สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ
• มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

• **Associate Professor Somchai Hirankitti**

• Department of Management, Faculty of Business Administration
• Rajamangala University of Technology Thanyaburi
• E-mail: hsomchai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 ราย ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว โดยเป็นกิจการค้าปลีกมากที่สุด ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีพนักงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 คน และมีระยะเวลาดำเนินกิจการ 6-10 ปี โดยมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (อัตรากำไรสุทธิ) เฉลี่ยเท่ากับ 15.08% ซึ่งการดำเนินธุรกิจนั้น ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการจ่ายค่าจ้างแรงงานสูง กำลังการซื้อของลูกค้าลดลง กฎระเบียบของรัฐไม่ยืดหยุ่น อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง โดยผู้ประกอบการมีความคิดเห็นว่าการได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่อการขายสินค้าหรือบริการ และการดำเนินงานในปัจจุบัน ในระดับมากที่สุด รวมทั้งผลกระทบจากปัญหาการเมืองมีผลอย่างมากต่อรายได้ของกิจการ ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจโดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการตลาดเพื่อกระตุ้นยอดขาย ลดค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน หาดตลาดใหม่ ๆ/หาลูกค้าเพิ่ม และลดชั่วโมงการทำงาน โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีแผนการขยายกิจการหรือลงทุนเพิ่ม และมีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ ความคิดเห็นต่อผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่อการขายสินค้าหรือบริการในปัจจุบัน ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานจากปัญหาภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ความคิดเห็นต่อปัญหาการเมืองที่มีผลต่อรายได้ของกิจการ การดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Abstract

This research aims to explore the competitiveness of small and medium sized enterprises in Bangkok Metropolitan and surrounding areas. The sampling group used in this research is 400 SMEs. The research results were that most respondents were sole proprietors and most businesses were retailers, which possessed no more than 50 employees and had operated their businesses for 6-10 years. The return on investment (net profit rate) showed an average of 15.08%. Enterprises got strong impact from high labor costs, lower customer purchasing power, stringent government regulations and high interest rates. Entrepreneurs thought that their organization performance was affected by economic conditions in terms of goods and service revenue and

operation at a high level. Additionally, political impact affected business income. Under current economic situation, they operated their businesses by increasing marketing expenses to boost sales, reducing labor expenses, finding new market opportunities/new customer segments and cutting working hours. Most entrepreneurs plan no expansion to their operation or investment and adopt sufficiency economy philosophy to their businesses at a moderate level. Additionally, the hypothesis testing found that SME entrepreneurs' diversity of general information had impacted on operation performance, ideas towards the economic impact on their businesses, ideas towards performance under current economic situation, ideas towards political issues effecting business income, business operation under current economy and adaptation of sufficiency economy philosophy to their businesses differently with statistical significance.

Keywords: Small and Medium Enterprise

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SMEs) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ โดยมีจำนวนถึงประมาณร้อยละ 99 ของธุรกิจทั้งหมด วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นฐานรากการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาความยากจน ข้อมูลที่ยืนยันถึงบทบาททางเศรษฐกิจไทยที่สำคัญดังกล่าว ได้แก่ การก่อให้เกิดการจ้างงานคิดเป็นสัดส่วนถึงกว่าร้อยละ 77 ของการจ้างงานรวมของประเทศ บทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มเฉลี่ย ประมาณร้อยละ 39 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมีมูลค่าการส่งออกโดยตรง คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 29 ของมูลค่าการส่งออกรวม (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550: 1)

การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต้องมีการปรับโครงสร้างของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การสร้างสังคมผู้ประกอบการ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพและนวัตกรรม การสร้างความสมดุลในการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อม การนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักการที่สำคัญในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปัจจุบันธุรกิจต่าง ๆ มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้จนประสบความสำเร็จ (วิสาหกิจฯ, 2555: 4) อย่างไรก็ตาม ปัญหาเศรษฐกิจปัจจุบันส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งแนวทางที่จะทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และสามารถสร้างการเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง คือ จะต้องสร้างความเข้มแข็งภายในกิจการของตน และจะต้องแข่งขันด้วยประสิทธิภาพและการมีนวัตกรรม สำหรับแนวคิดพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และ

มาตรการการส่งเสริม ได้แก่ การมุ่งเน้นไปที่การสร้างขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการที่แข่งขันเชิงคุณภาพได้ การสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็ง (Capacity Building) ของผู้ประกอบการ เนื่องจากการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจเป็นเรื่องภายในกิจการที่ผู้ประกอบการต้องดำเนินการเอง

ดังนั้น การศึกษาความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จะเป็นส่วนหนึ่งในการได้ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการ และการกำหนดแนวทางการสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาข้อมูลการดำเนินงานด้านรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ และผลตอบแทนจากการลงทุนในปัจจุบันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปัจจุบัน
4. เพื่อศึกษาการปรับตัว การกำหนดกลยุทธ์และยุทธวิธีเพื่อสร้างโอกาสและลดความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

5. เพื่อศึกษาแนวโน้มการลงทุน และการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีผลตอบแทนจากการลงทุนในปัจจุบันแตกต่างกัน
2. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน
3. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่อการขายสินค้าหรือบริการในปัจจุบันแตกต่างกัน
4. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานจากปัญหาภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันแตกต่างกัน
5. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการเมืองที่มีผลต่อรายได้ของกิจการแตกต่างกัน
6. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันแตกต่างกัน
7. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกลยุทธ์การดำเนินงานของกิจการให้สามารถแข่งขันในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันได้

2. หน่วยงานที่น่าผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่จะได้รับประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ คือ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งผู้สนใจเกี่ยวกับความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บทบาท ความสำคัญ และโครงสร้างของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีบทบาทและความสำคัญ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550: 6) พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคการค้า โดยมีการกระจายตัว สถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีอยู่ค่อนข้างหนาแน่นในกรุงเทพและปริมณฑล รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคกลาง ตามลำดับ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีการกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนับเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีส่วนสำคัญต่อการจ้างงานของประเทศ โดยเฉพาะภาคการผลิตมีส่วนการจ้างงานสูงสุด รองลงมา คือ ภาคบริการ และภาคการค้า ตามลำดับ

สำหรับภูมิภาคที่มีการจ้างงานหนาแน่นที่สุด ได้แก่ กรุงเทพฯและปริมณฑล ตามมาด้วยภาคตะวันออก เชียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันตก ตามลำดับ

สถานการณ์และโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโลกในยุคปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อกระบวนการทำธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนาที่สำคัญในช่วง 4-5 ปีข้างหน้าไว้ 5 ประการ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550: 9) คือ

(1) ด้านการรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินโลก ที่จะเป็นแรงผลักดันและส่งผลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต ได้แก่

(1.1) การรวมตัวทางเศรษฐกิจทั้งในระดับทวีปภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี รวมทั้งบทบาทที่เพิ่มขึ้นของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะจีนและอินเดีย

(1.2) ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ส่งผลกระทบต่อค่าเงินสกุลต่าง ๆ ในโลก

(1.3) ความเชื่อมโยงของตลาดเงินและตลาดทุนในโลกที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนระหว่างประเทศ

(1.4) การแก่งกำไรมากกว่าเงินและราคาสินค้าที่มีแนวโน้มสูงขึ้น รวมทั้งแนวโน้มการเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการเงินที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของรสนิยมผู้บริโภคและวิถีชีวิต

(1.5) กฎ ระเบียบ การกำกับตรวจสอบ และธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและธุรกิจเอกชนที่เข้มงวดขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจเอกชนทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กต้องมีการปรับตัว และปรับปรุงกิจการให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

(2) ด้านเทคโนโลยี พบว่า การก้าวเข้าสู่ยุคของ Molecular Economy ซึ่งเป็นยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีหลัก ได้แก่ Biotechnology Material Technology และ Nanotechnology ได้ถูกพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดนวัตกรรม (Innovation) รวมทั้งการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างกว้างขวางในอนาคตทั้งในเรื่องของสุขภาพอนามัย รูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันที่เน้นการอำนวยความสะดวก การรวมตัวหรือร่วมมือกันทางธุรกิจ (M&A) ระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากการพึ่งพาภาคเกษตรมาเป็นภาคอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ปัญหาช่องว่างการพัฒนาของประเทศที่ร่ำรวยและประเทศยากจนที่เพิ่มขึ้น

(3) ด้านสังคม ประเด็นหลักได้แก่ การเพิ่มขึ้นของประชากรโลกที่ร้อยละ 95 เพิ่มขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรต่ำ มนุษย์จะมีอายุยืนยาวขึ้น ส่งผลให้ประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลงและมีผู้สูง

อายุมากขึ้น ประชากรส่วนใหญ่จะยังคงอาศัยในเมืองอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของระบบโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดภาวะความเป็นเมืองเพิ่มสูงขึ้น (Hyper-urbanization) ซึ่งมีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคน นอกจากนี้ ภัยคุกคามคุณภาพและความมั่นคงของมนุษย์มีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก่อให้เกิดความแตกต่างของการพัฒนา อันเนื่องมาจากความสามารถในการเข้าถึง ปัญหาภาวะสุขภาพที่เกิดจากสาเหตุใหม่ ๆ เช่น โรคมะเร็ง ไข้หวัดนก ภัยจากการก่อการร้ายที่มีแนวโน้มขยายรูปแบบและขอบเขตมากขึ้น ตลอดจนแนวโน้มการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องมาจากการใช้อย่างขาดการวางแผน และการจัดการที่ดี

(4) ด้านสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันทั่วโลกต่างหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันเนื่องมาจากความไม่กลมกลืนระหว่างการผลิตกับสภาพแวดล้อมที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง และเป็นข้อจำกัดสำคัญในการผลิตและการดำรงชีวิตของมนุษย์โลก ทั้งในเรื่องของภาวะโลกร้อน (Global Warming) และการเปลี่ยนแปลงในภูมิอากาศ การลดลงของสภาพความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) ที่จะช่วยสร้างความสมดุลในระบบนิเวศ รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารและยาของมนุษย์ การขาดแคลนน้ำในการบริโภคและการผลิต

(5) ด้านแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ถึงโอกาสของธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจที่ต้องปรับตัวให้เสนอสินค้าและ

บริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่

(5.1) โครงสร้างอายุของประชากรที่มีแนวโน้มเป็นสังคมของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งความต้องการผลิตภัณฑ์ในตลาดผู้สูงอายุดังกล่าวจะเน้นในเรื่องของการรักษาสุขภาพ การชะลอความแก่ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน ความมั่นคงทางการเงิน ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ

(5.2) ผู้มีรายได้ระดับปานกลางเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งกลุ่มผู้บริโภคเหล่านี้จะเปลี่ยนรสนิยมการบริโภค จากสินค้ายังชีพมาเป็นสินค้าที่สร้างความสุขในการบริโภค เช่น การท่องเที่ยวสินค้าฟุ่มเฟือยที่เน้นภาพลักษณ์ของสินค้า (Design/Brand) เป็นต้น

(5.3) รูปแบบสินค้าและบริการจะเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนเมืองมากขึ้น เช่น มีรูปแบบการจำหน่ายสินค้าที่สะดวกขึ้น (ร้านสะดวกซื้อ E-Market การขายตรงบริการส่งถึงบ้าน อาหารจานด่วน อาหารแช่แข็งและอาหารพร้อมปรุง) มีพฤติกรรมของการรับประทานอาหารนอกบ้าน กับครอบครัว เป็นต้น

(5.4) รสนิยมและค่านิยมที่มีการเลียนแบบ และให้ความสำคัญกับสุขภาพและความงาม รวมทั้งการบริโภคที่ยั่งยืนเพิ่มขึ้น กระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้พฤติกรรมการบริโภคของวัฒนธรรมหนึ่งแพร่กระจายไปสู่วัฒนธรรมอื่นได้ง่ายตามทฤษฎีอาณานิคมทางวัฒนธรรม (Cultural Imperialism) และเนื่องจากวิถีชีวิตของคนเราที่หันมาให้ความสนใจกับสุขภาพและความงาม สินค้าที่เกี่ยวข้องจึงได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง เช่นเดียวกับสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmental Friendly)

ขอบเขตการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย (Research Content) ครอบคลุมถึงสถานการณ์การดำเนินงานในปัจจุบันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งกลยุทธ์ในการปรับตัวจากปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีการดำเนินการ

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง กรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี, 2540: 104) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 385 คน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บจำนวนตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีก 15 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ขั้นที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยใช้สัดส่วนจังหวัดละเท่า ๆ กัน ได้แก่ (1) กรุงเทพมหานคร (2) สมุทรปราการ (3) สมุทรสาคร (4) ปทุมธานี (5) นนทบุรี และ (6) นครปฐม

ขั้นที่ 3 การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

(Convenience Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละจังหวัดตามที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 2

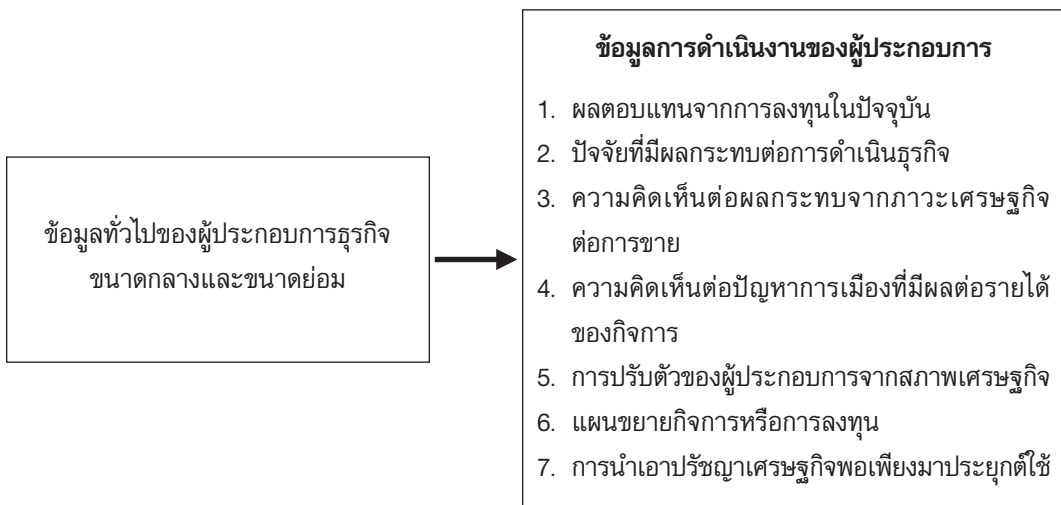
พื้นที่การวิจัย คือ สถานประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ข้อมูลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์ (α -Coefficient) โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ ได้ค่าเท่ากับ .8352 และการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ได้ค่าเท่ากับ .8775

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นำมาแจกแจงความถี่และนำเสนอผลเป็นคำร้อยละ

3. ข้อมูลการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นำมาแจกแจงความถี่และนำเสนอผลเป็นคำร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีลักษณะกิจการเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว รองลงมา คือ บริษัท และห้างหุ้นส่วน ตามลำดับ โดยเป็นกิจการค้าปลีกมากที่สุด รองลงมา คือ กิจการค้าส่ง ธุรกิจผลิต และธุรกิจบริการ ตามลำดับ ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีพนักงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 คน รองลงมา คือ พนักงาน 51-100 คน และพนักงานมากกว่า 100 คน ตามลำดับ โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 6-10 ปี

รองลงมา คือ ระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 20 ปี และระยะเวลาดำเนินการ 11-15 ปี ตามลำดับ

ข้อมูลการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สรุปได้ดังนี้

1. ผลตอบแทนจากการลงทุนในปัจจุบันของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีผลตอบแทนจากการลงทุน (กำไรสุทธิ) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10% รองลงมา คือ ผลตอบแทนจากการลงทุน 11-20% ผลตอบแทนจากการลงทุน 21-30% และผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่า 30% ตามลำดับ โดยมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับ 15.08%

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่า การดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการได้รับผลกระทบจากการจ่ายค่าจ้างแรงงานสูง กำลังการซื้อของลูกค้าน้อยลง ภาวะเศรษฐกิจไม่ยืดหยุ่น อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่อการขายสินค้าหรือบริการ และผลการดำเนินงานในปัจจุบัน ในระดับมากที่สุด รวมทั้งยังได้รับผลกระทบจากปัญหาการเมืองที่มีผลต่อรายได้ของกิจการ ในระดับมากที่สุด

3. ความคิดเห็นในดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน พบว่า ภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจโดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการตลาดเพื่อกระตุ้นยอดขาย ลดค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน หาดตลาดใหม่ ๆ/หาลูกค้าเพิ่ม และลดชั่วโมงการทำงาน ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังดำเนินธุรกิจโดยการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง เพิ่มคุณภาพสินค้า/บริการ การผลิต/จำหน่ายสินค้าหรือบริการที่มีความแตกต่างจากคู่แข่ง และลดราคาสินค้า/บริการ ในระดับมากที่สุด

4. แผนการขยายกิจการหรือการลงทุน พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีแผนการขยายกิจการหรือลงทุนเพิ่ม อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่มีแผนการขยายกิจการหรือลงทุนเพิ่มส่วนใหญ่จะเลื่อนแผนไปชั่วคราว รongลงมา คือ ดำเนินการตามแผนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง และยกเลิกแผนเลย ตามลำดับ

5. ความคิดเห็นต่อการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบการมีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง

6. การทดสอบสมมติฐาน จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกัน มีผลตอบแทนจากการลงทุนในปัจจุบัน (อัตรากำไรสุทธิ) ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจแตกต่างกันพบว่า

1. ผู้ประกอบการที่มีลักษณะกิจการตามกฎหมายแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบในการดำเนินธุรกิจจากการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ ค่าจ้างแรงงานสูง การเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก ไม่สามารถจัดหาเทคโนโลยีใหม่ที่จำเป็น การจัดองค์กร (การแบ่งงานภายในองค์กร) ขาดการจัดการคุณภาพ กฎระเบียบของรัฐไม่ยืดหยุ่น ขาดแคลนสาธารณูปโภค กำลังการซื้อของลูกค้าลดลง และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้ประกอบการที่มีลักษณะของการดำเนินกิจการแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบในการดำเนิน

ธุรกิจจากค่าจ้างแรงงานสูง การเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก ไม่สามารถจัดหาเทคโนโลยีใหม่ที่จำเป็น การจัดองค์กร (การแบ่งงานภายในองค์กร) ขาดการจัดการคุณภาพ และขาดแคลนสาธารณูปโภคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงานปัจจุบันแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบในการดำเนินธุรกิจจากการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก ขาดแคลนสาธารณูปโภค กำลังการซื้อของลูกค้าลดลง และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาการดำเนินกิจการแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบในการดำเนินธุรกิจจากค่าจ้างแรงงานสูง การเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก ไม่สามารถจัดหาเทคโนโลยีใหม่ที่จำเป็น การจัดองค์กร (การแบ่งงานภายในองค์กร) ขาดการจัดการคุณภาพ และขาดแคลนสาธารณูปโภคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่อการขายสินค้าหรือบริการในปัจจุบันแตกต่างกันพบว่า ผู้ประกอบการที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจต่อการขายสินค้าหรือบริการในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานจากปัญหาภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันแตกต่างกันพบว่า ผู้ประกอบการที่มีลักษณะกิจการตามกฎหมาย และลักษณะของการดำเนินกิจการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานจากปัญหาภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันแตกต่าง

กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 5 ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการเมืองที่มีผลต่อรายได้ของกิจการแตกต่างกัน พบว่า ผู้ประกอบการที่มีลักษณะกิจการตามกฎหมายแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการเมืองที่มีผลต่อรายได้ของกิจการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 6 ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันแตกต่างกัน พบว่า

1. ผู้ประกอบการที่มีลักษณะกิจการตามกฎหมายแตกต่างกัน มีการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันโดยการลดชั่วโมงการทำงาน เพิ่มคุณภาพสินค้า/บริการ เพิ่มค่าใช้จ่ายทางการตลาด เพื่อกระตุ้นยอดขาย และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้ประกอบการที่มีลักษณะของการดำเนินกิจการแตกต่างกัน มีการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันโดยการลดราคาสินค้า/บริการ และเพิ่มคุณภาพสินค้า/บริการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้ประกอบการที่มีจำนวนพนักงานปัจจุบันแตกต่างกัน มีการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันโดยลดราคาสินค้า/บริการ ลดชั่วโมงการทำงาน และการผลิต/จำหน่ายสินค้าหรือบริการที่มีแตกต่างจากคู่แข่งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาการดำเนินกิจการแตกต่างกัน มีการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาวะ

เศรษฐกิจปัจจุบันโดยลดราคาสินค้า/บริการ และเพิ่มคุณภาพสินค้า/บริการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 7 ผู้ประกอบการที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันมีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน พบว่า ผู้ประกอบการที่มีลักษณะกิจการตามกฎหมายแตกต่างกันมีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ มีบทบาทสำคัญในการเป็นฐานรากการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกหลักในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพและนวัตกรรม การสร้างความสมดุลในการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงสังคมและการรักษาสังแวดล้อม การนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักการที่สำคัญในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลส่วนใหญ่ผลตอบแทนจากการลงทุน (กำไรสุทธิ) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10% เนื่องจากได้รับผลกระทบจากค่าจ้างแรงงานสูง กำลังการซื้อของลูกค้าลดลง ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ ปัญหาทางการเมือง ดังนั้นผู้ประกอบการจึงปรับตัวด้วยการเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการตลาดเพื่อกระตุ้นยอดขาย และพยายามลดค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน หาดตลาดใหม่ ๆ/หาลูกค้าเพิ่ม ซึ่งจากผลกระทบต่าง ๆ ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่

ไม่มีแผนการขยายกิจการหรือลงทุนเพิ่ม โดยดำเนินธุรกิจไปตามแผนเดิมที่ได้วางไว้ นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางส่วนมีการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเห็นว่า อัตราค่าจ้างแรงงานค่อนข้างทำให้ต้นทุนการดำเนินกิจการสูงตามไปด้วย ขณะที่กำลังการซื้อของผู้บริโภคลดลง จึงเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อยอดขาย จนทำให้ผู้ประกอบการบางรายต้องลดค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน ดังนั้น ภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังขาดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานยังมีน้อย ภาครัฐควรเข้ามาให้ความรู้เพื่อให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่สนับสนุนทุนวิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

บรรณานุกรม

Hirankitti, Somchai. 1999. **Small and Medium Enterprise Management**. Bangkok: Teera Film and Sitex. (in Thai).

สมชาย ทิรัญกิตติ. 2542. **การบริหารธุรกิจขนาดย่อม**. กรุงเทพมหานคร: วีระฟิล์มและโซเท็กซ์. Institute for Small and Medium Enterprises Development. 2005. **Introduction to SMEs** [Online]. Available: <http://www.ismed.or.th> (in Thai).

สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2548. **ความรู้เกี่ยวกับ SMEs เบื้องต้น**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.ismed.or.th>

Ketsing, Wichian. 1998. **Statistical Analysis for Research**. 4th ed. Bangkok: Thai Watana Panich. (in Thai).

วิเชียร เกตุสิงห์. 2541. **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

Knowledge Management Strategy [Online]. 2009. Available: <http://www.strategymine.com/index.html> (in Thai).

ฐานความรู้การจัดการกลยุทธ์ [ออนไลน์]. 2552. เข้าถึงจาก : <http://www.strategymine.com/index.html>

Phoochinda, Wisakha. 2012. "Implementation of the Sufficiency Economy Philosophy of Environmental Management in the Manufacturing Industry." **University of Thai Chamber of Commerce Journal** 32, 3: 1-16. (in Thai).

วิสาขา ภูจินดา. 2555. "การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมโรงงาน." **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 32, 3: 1-16.

Small and Medium Enterprise [Online]. 2009.

Available: <http://www.thaitambon.com/>
(in Thai)

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) [ออนไลน์].

2552. เข้าถึงจาก : <http://www.thaitambon.com/>

Thailand. Office of Small and Medium Enterprises Promotion. 2007. **Small and Medium Promotion Plan, No. 2 (2007-2011)** [Online]. Available: <http://cms.sme.go.th/> (in Thai)

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.

2550. **แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554)**

[ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://cms.sme.go.th/>

Waiwanichkul, Narasi, and Udomsri, Choosak. 1997. **Business Research Methodology**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai).

นราศรี ไวนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี. 2540. **ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Assistant Professor Udom Sayapunt completed a Master of Business Administration in Marketing and Management from Srinakharinwirot University. He then received a Master's Degree with emphasis on International Marketing at Mälardalen University, Sweden. He is currently a lecturer in the Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. His current research interests include service marketing, consumer behavior, and corporate social responsibility.

Assistant Professor Pimpa Hirankitti graduated with a Master of Business Administration in Marketing from Srinakharinwirot University. She is an assistant professor in the Department of Marketing, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Her research interests include service marketing, tourism, and corporate image.

Associate Professor Somchai Hirankitti completed a Master's Degree in Management from Chulalongkorn University. He is an associate professor in the Department of Management, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. His research interests include small business management, tourism, and service management.